

Vaikų

**skiepijimas iškart po
pirmojo gimtadienio**

Ižanga

Šiame lankstinuke pateikiama svarbiausia informacija apie pirmąją MMRV vakciną, taip pat apie PCV ir MenB vakcinas, kurias jūsų vaikas turėtų gauti netrukus po pirmojo gimtadienio. Jei turite klausimų dėl šios informacijos, kreipkitės į savo gydytoją, vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą arba poliklinikos slaugytoją. Taip pat galite apsilankyti: [pha.site/vaccinations](https://www.pha.gov.uk/vaccinations) arba www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Jūsų vaikas turėtų būti paskiepytas MMRV, PCV ir MenB vakcinomis netrukus po pirmojo gimtadienio, kai jam yra 12–13 mėnesių.

Kas yra MMRV?

MMRV vakcina apsaugo jūsų vaiką nuo tymų, kiaulytės, raudonukės (vokiškų tymų) ir vėjaraupių. Vaikams, gimusiems 2025 m. sausio 1 d. ar vėliau, ši vakcina skiriama dviem dozėmis: pirmoji dozė - netrukus po pirmojo gimtadienio, antroji dozė - kai vaikui sukanka 18 mėnesių. Nuo tada, kai 1988 m. buvo pradėtos naudoti vakcinos, turinčios MMR komponentą, šių ligų atvejų skaičius sumažėjo iki rekordiškai žemo lygio.

Tikimasi, kad įtraukus vėjaraupių komponentą, vaikystėje pasitaikančių vėjaraupių atvejų gerokai sumažės. Ši programa padės sumažinti sunkių vėjaraupių atvejų, jų komplikacijų ir hospitalizacijų skaičių.

Tymai, kiaulytė, raudonukė ir vėjaraupiai gali sukelti sunkių komplikacijų.

Kas yra tymai?

Tymus sukelia litin užkrečiamos kilmės virusas. Beveik visi ja užsikrėtę žmonės patiria aukštą temperatūrą, bėrimą ir jaučiasi labai prastai. Tymų komplikacijos gali būti rimtos: plaučių uždegimas, traukuliai, encefalitas (smegenų uždegimas), smegenų pažeidimas. Labai sunkiais atvejais tymai gali būti mirtini.

Kas yra kiaulytė?

Kiaulytė yra viruso sukeliama liga, dėl kurios vaikas gali karščiuoti, jausti galvos skausmą ir patirti skausmingą liaukų patinimą veido, kaklo ar žandikaulio srityje. Ji gali sukelti nuolatinį kurtumą, virusinį meningitą ir encefalitą (smegenų uždegimą ir pabrinkimą).

Kas yra raudonukė?

Raudonukė (dar vadinama vokiečių tymais) yra virusinė liga. Vaikai paprastai susergera lengva ligos forma ir ji gali praėti nepastebėta. Tačiau nėštumo metu raudonukė yra labai pavojinga – ji gali rimtai pakenkti dar negimusio kūdikio regai, klausai, širdžiai ir smegenims. Ši būklė vadinama įgimtu raudonukės sindromu.

Skiepy programa padėjo sumažinti tymų, kiaulytės ir raudonukės susirgimų skaičių. Tačiau šios ligos neišnyko ir pastaraisiais metais pasaulyje, taip pat JK ir Europoje, vėl fiksuojami tymų protrūkiai. Paskiepydami vaiką MMRV vakcina, suteiksite jam geriausią apsaugą.

Kas yra vėjaraupiai?

Vėjaraupiai yra labai užkrečiama virusinė liga. Vėjaraupiai yra labai dažni ir dauguma vaikų jais persergera vaikystėje, nors pirmą kartą užsikrėsti galima bet kuriame amžiuje. Liga plinta tiesioginio kontakto su užsikrėtusiu asmeniu metu arba netiesiogiai – oro lašeliniu būdu. Dauguma vaikų paprastai susergera lengva vėjaraupių forma ir liga praeina be medikų pagalbos, nors daugelis vaikų keletą dienų jaučiasi prastai ir negali lankyti mokyklos ar darželio 5 ar daugiau dienų. Tėvams neretai tenka pasiimti laisvadienių, kad galėtų juos prižiūrėti. Vis dėlto kai kuriems vaikams gali išsivystyti vėjaraupių komplikacijų, pavyzdžiui, odos pažeidimų bakterinė infekcija, o retais atvejais – encefalitas (smegenų uždegimas), pneumonitas (plaučių infekcija) ar insultas. Dėl šių komplikacijų gali prireikti gydymo ligoninėje, o labai retais atvejais jos gali baigtis mirtimi.

Ar MMRV vakcina turi šalutinių poveikių?

MMRV sudėtyje yra keturios atskiros vakcinos viename švirkšte, pradedančios veikti skirtingu metu. Praėjus maždaug 5–11 dienų po skiepo kai kuriems vaikams pakyla temperatūra, atsiranda į tymus panašus bėrimas ir dingsta apetitas, nes pradeda veikti tymų vakcinos dalis.

Retais atvejais praėjus maždaug 3 savaitėms po skiepo, vaikui gali pasireikšti į kiaulytę panašūs simptomai (karščiavimas ir liaukų patinimas), nes pradeda veikti MMRV vakcinos kiaulytės dalis.

Retais atvejais praėjus 6 savaitėms po skiepo gali atsirasti mažų, į mėlynės panašių dėmelių bėrimas, kurį dažniausiai sukelia tymų arba raudonukės vakcinos dalis. Jei taip atsitinka, nuveskite vaiką pas gydytoją.

Lengvas į vėjaraupius panašus bėrimas po vakcinacijos gali atsirasti injekcijos vietoje, bet kartais pasirodo ir kitose kūno vietose. Šio bėrimo gydyti nereikia ir jis išnyksta savaime. Jei vaikui atsiranda bėrimas, atsargumo sumetimais reikėtų vengti artimo kontakto su žmonėmis, kurie yra jautresni vėjaraupių infekcijai: silpnesnę imuninę sistemą turinčiais asmenimis, nėščiosiomis, kurios nėra sirgusios vėjaraupiais, ir naujagimiais, kurių mamos nėra sirgusios vėjaraupiais. Vis dėlto tikimybė, kad po MMRV vakcinos atsiradęs bėrimas perduos vėjaraupius kitam žmogui, yra labai maža.

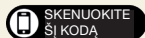
Maždaug 1 iš 1000 vaikų gali patirti traukulius dėl aukštos temperatūros (žr. 14 psl., kaip malšinti karščiavimą). Nėra duomenų, kad tai sukeltų ilgalaikių pasekmių. Sergant tikraisiais tymais traukulių rizika yra gerokai didesnė – apie penkis kartus didesnė (5 iš 1000).

Vakcinos taip pat gali sukelti alergines reakcijas, tačiau jos yra labai retos – pasitaiko rečiau nei 1 iš milijono skiepy. Nors sunki alerginė (anafilaksinė) reakcija gali būti bauginanti, sveikatos priežiūros specialistai, atliekantys skiepijimą, yra apmokyti ją atpažinti ir suvaldyti, o suteikus tinkamą pagalbą pasiekiamas greitas ir visiškas pasveikimas.

Retais atvejais po MMRV vakcinos vaikams gali išsivystyti encefalitas (smegenų uždegimas). Tačiau neskiepytiems vaikams, užsikrėtusiems tymais, encefalito rizika yra gerokai didesnė.

Lyginant MMRV šalutinius poveikius su tymų, kiaulytės, raudonukės ar vėjaraupių sukeltomis komplikacijomis, aiškiai matyti, kad vakcina yra gerokai saugesnė už pačias ligas.

Tėvai ir globėjai apie įtariamus vakcinų ir vaistų šalutinius poveikius gali pranešti per „Yellow Card“ programą.

Tai galima padaryti apsilankius svetainėje mhra.yellowcard.gov.uk arba paskambinus „Yellow Card“ telefonu **0800 731 6789**. Taip pat galima pasinaudoti QR kodu arba atsisiųsti „Yellow Card“ programėlę.

Faktai apie MMRV vakciną

- MMRV vakcina apsaugo vaikus nuo tymų, kiaulytės, raudonukės ir vėjaraupių.
- Per daugiau nei 40 metų apie 100 šalių MMR vakcina buvo paskiepyta daugiau nei 500 milijonų žmonių. Ji pasižymi puikiais saugumo rodikliais.
- Nėra jokių įrodymų, kad MMR vakcina būtų susijusi su autizmu.
- Skiepyti kiekviena vakcina atskirai gali būti pavojinga, nes vaikai lieka neapsaugoti ir gali užsikrėsti tymais, kiaulyte, raudonuke ar vėjaraupiais.
- Šalyse, kuriose prieinama MMRV vakcina, nerekomenduojama visų šių vakcinų skirti atskirai.
- Vienoje iš MMRV vakcinų formulių yra kiaulių želatinos, tačiau yra ir alternatyva. Jei reikia daugiau informacijos, kreipkitės į savo gydytoją, slaugytoją arba vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą.
- Paskutiniiais metais prieš įvedant MMR vakciną, Jungtinėje Karalystėje net 86000 vaikų susirgo tymais, o 16 jų mirė. Dėl sumažėjusio skiepijimo pastaraisiais metais Jungtinėje Karalystėje ir Europoje vėl kilo tymų protrūkiai ir keletas vaikų mirė.

Ar vaikai buvo stebimi pakankamai ilgai po MMR vakcinų, kad būtų aišku, jog jos yra saugios?

MMR kombinuotos vakcinos naudojamos jau daugiau nei 40 metų, o pasaulyje suleistos per 500 milijonų dozių. Jų saugumas atidžiai stebimas daugelyje šalių ir įrodyta, kad, kad tai yra labai veiksminga vakcina, pasižyminti puikiais saugumo rodikliais.

MMRV yra geriausias būdas apsaugoti vaiką nuo tymų, kiaulytės, raudonukės ir vėjaraupių.

Kas yra MenB vakcina?

MenB vakcina apsaugo nuo B grupės meningokokinės infekcijos, kuri yra dažniausia meningokokinės ligos forma. Didžiausią riziką susirgti šia liga turi kūdikiai ir maži vaikai. Ši skiepo dozė skiriama tam, kad būtų sustiprinta jūsų vaiko apsauga nuo MenB ligos.

Ar MenB vakcina turi šalutinių poveikių?

Kai kuriems kūdikiams gali pasireikšti:

- - paraudimas, patinimas ar jautrumas injekcijos vietoje (tai praeina savaime per kelias dienas);
- irzlumas ir prastesnis maitinimasis;
- karščiavimas. Skirtingai nuo MenB vakcinų dozių, kurias jūsų kūdikis gavo 8 ir 12 savaičių amžiaus, po šio skiepo nebūtina duoti skysto paracetamolio temperatūrai kontroliuoti. Tačiau jei jūsų vaikui vis dėlto pakyla temperatūra, reikėtų elgtis taip, kaip nurodyta šio lankstinuko 14 puslapyje.

MenB vakcina apsaugo nuo daugumos, bet ne nuo visų MenB padermių, todėl svarbu žinoti simptomus, į kuriuos reikia atkreipti dėmesį (žr. 15–17 psl.).

Kas yra pneumokokinė vakcina (PCV)?

Pneumokokinė vakcina apsaugo vaiką nuo vienos iš meningito formų, taip pat ir nuo kitų ligų, tokių kaip sunkios ausų infekcijos (vidurinės ausies uždegimas) ir pneumonija, kurias sukelia dažniausiai paplitusios pneumokokinės bakterijos. Ši vakcina neapsaugo nuo visų pneumokokinės infekcijos formų ir kitų bakterijų ar virusų sukeltos meningito. Prieš šią PCV dozę, skiriamą netrukus po pirmojo gimtadienio, jūsų vaikas jau turėjo būti gavęs vieną PCV dozę 16 savaičių amžiaus.

Kas yra pneumokokinė infekcija?

Pneumokokinė infekcija yra viena iš dažniausių meningito priežasčių, kuri taip pat sukelia sunkias ausų infekcijas, pneumoniją ir kitas sunkias ligas.

Ar PCV vakcina turi šalutinių poveikių?

Vienam ar dviem iš 10 paskiepytų kūdikių gali pasireikšti paraudimas, patinimas ar jautrumas injekcijos vietoje, taip pat gali pakilti lengva temperatūra (žr. 14 psl., kaip malšinti karščiavimą).

Labai retai vakcina gali sukelti alerginę reakciją, pavyzdžiui, bėrimą ar niežėjimą tam tikrose kūno vietose arba visame kūne. Dar retesniais atvejais per kelias minutes po skiepo gali pasireikšti sunki reakcija, sukelianti kvėpavimo

pasunkėjimą ar net trumpalaikį sąmonės praradimą. Tai vadinama anafilaksija. Naujausi duomenys rodo, kad anafilaksija pasitaiko rečiau nei 1 atvejis iš milijono skiepy. Nors alerginės reakcijos gali būti bauginančios, suteikus tinkamą pagalbą pasiekiamas greitas ir visiškas pasveikimas.

Dažnai kylantys klausimai

Ar priešasčių, dėl kurių mano vaikas neturėtų būti skiepijamas MenB, MMRV ir PCV vakcinomis?

Priešasčių, dėl kurių vaiko nereikėtų skiepyti, yra labai nedaug. Vis dėlto svarbu informuoti gydytoją, slaugytoją ar vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą, jei jūsų vaikas:

- turi labai aukštą temperatūrą;
- yra turėjęs traukulių ar priepuolių;
- yra patyręs stiprią reakciją į ankstesnę skiepą;
- turi stiprią alergiją bet kam;
- turi kraujavimo sutrikimų;
- buvo arba šiuo metu gydomas nuo vėžio;
- serga imuninę sistemą slopinančia liga (pvz., leukemija, ŽIV ar AIDS);

- vartoja vaistus, kurie slopina imuninę sistemą (pvz., didelės steroidų dozės arba vaistus, skiriamus po organų transplantacijos arba vėžio gydymo);
- serga kitomis sunkiomis ligomis.

Šios aplinkybės ne visada reiškia, kad kūdikio negalima skiepyti, tačiau jos padeda sveikatos specialistams parinkti tinkamiausius skiepus ir prireikus suteikti papildomų patarimų. Šeimos ligų istorija nėra priežastis neskiepyti vaiko.

Ar nebūtų geriau vaikus skiepyti atskiromis vakcinomis?

Ne, atskirai skiepijant reikėtų atlikti daugiau injekcijų ir vaikai būtų ilgiau neapsaugoti nuo kai kurių ligų. Šios ligos gali būti pavojingos ir net mirtinos.

Ar saugu per vieną vizitą gauti kelias skirtingas vakcinas (kombinuotą vakciną)?

Taip, per vieną vizitą saugu gauti kelias skirtingas vakcinas. Kombinuotos vakcinos yra tokios pat saugios ir veiksmingos kaip ir pavienės vakcinos.

Norint kuo anksčiau apsaugoti vaikus nuo įvairių ligų, svarbu vieno vizito metu gauti kelias vakcinas arba kombinuotas vakcinas. Tai taip pat padeda lengviau ir laiku gauti visas rekomenduojamas skiepy dozes.

Be to, kelios dozės vienu metu neapkrauna imuninės sistemos. Teoriškai vaiko imuninė sistema vienu metu galėtų veiksmingai sureaguoti į maždaug 10000 vakcinų. Mūsų imuninė sistema lengvai susidoroja su vakcinų kiekiu, numatytu įprastame skiepy kalendoriuje.

Ką daryti, jei po skiepo mano kūdikiui pakyla aukšta temperatūra?

Šalutiniai poveikiai po vaikystės skiepy pasitaiko retai, paprastai būna lengvi ir greitai praėina. Kai kuriems kūdikiams gali pakilti temperatūra (virš 37,5 °C). Jei kūdikio veidas yra karštas ir atrodo paraudęs, tikėtina, kad jis karščiuoja. Termometru pamatuokite jo temperatūrą.

Kūdikiams ir vaikams gana dažnai karščiuoja. Karščiavimas dažnai pasireiškia užsikrėtus infekcijomis. Kartais dėl karščiavimo kūdikis gali patirti traukulius. Juos gali sukelti bet koks karščiavimas, nesvarbu, ar jis pasireiškia dėl infekcijos, ar vakcinų. Todėl svarbu žinoti, ką daryti, jei kūdikis karščiuoja. Atminkite, kad karščiavimas dažniau pasireiškia dėl ligos, o ne dėl vakcinų.

Kaip malšinti karščiavimą?

1. Padėkite kūdikiui neperkaisti, pasirūpindami, kad:
 - jis nebūtų per šiltai apdengtas ar apklotas;
 - kambaryje nebūtų per karšta (kambarys neturėtų būti šaltas – tiesiog maloniai vėsus).
2. Duokite kūdikiui pakankamai skysčių.
3. Duokite kūdikiams skirtą paracetamolį (rinkitės be cukraus). Atidžiai perskaitykite ant buteliuko pateiktus nurodymus ir duokite vaiko amžiui tinkamą dozę. Jei reikia, po 4–6 valandų suduokite antrą dozę.

Atminkite, kad vaikams iki 16 metų amžiaus negalima duoti vaistų, kurių sudėtyje yra aspirino.

Nedelsdami kreipkitės į gydytoją, jei jūsų pasireiškia:

- labai aukšta temperatūra (39 °C ar daugiau);
- traukuliai.

Jei vaikui prasideda traukuliai, paguldykite jį ant šono saugioje vietoje, nes kūnas gali trūkčioti ar staigiai judėti.

Meningito ir septicemijos požymiai

MenB ir pneumokokinės vakcinės apsaugo nuo meningito (kurį sukelia B grupės meningokokinės bakterijos) ir septicemijos (kraujo užkrėtimo). Tačiau yra ir kitų šių ligų sukėlėjų, nuo kurių vakcinų kol kas nėra, todėl vis tiek labai svarbu stebėti galimus požymius ir simptomus.

Meningitas gali sukelti smegenų dangalo patinimą. Dėl tų pačių bakterijų taip pat gali išsivystyti kraujo užkrėtimas (septicemija). Meningitu ar septicemija sergančio kūdikio būklė gali labai pablogėti vos per kelias valandas. Negydamos šios ligos gali būti pavojingos gyvybei. Pirmieji meningito simptomai yra lengvi ir panašūs į peršalimo ir gripo simptomus, pvz., pakilusi temperatūra (37,5 °C ir daugiau), irzlumas, vėmimas, atsisakymas valgyti. Toliau pateikiame keletą svarbių požymių, į kuriuos būtina atkreipti dėmesį.

Kūdikiams gali pasireikšti tokie pagrindiniai **meningito** simptomai:

- garsus, aimanuojantis verkimas;
- irzlumas paėmus ant rankų;
- išsipūtęs momenėlis (minkštoji vieta ant galvos);

- mieguistumas, vangumas, sumažėjęs budrumas – kūdikį sunku pažadinti;
- suglelimas ir vangumas arba sustingimas ir spazminiai judesiai;
- vėmimas, atsisakymas valgyti;
- blyški, dėmėta arba pamėlusi oda;
- karščiavimas;
- konvulsijos ar priepuoliai;

Pagrindiniai **septicemijos** simptomai:

- greitas ar neįprastas kvėpavimas;
- blyški, dėmėta ar pamėlusi oda;
- - karščiavimas, kai rankos ir kojos išlieka šaltos;
- šaltkrėtis;
- vėmimas, atsisakymas valgyti;
- raudonos ar purpurinės dėmės, kurios neišnyksta spaudžiant (atlikite stiklinės testą, paaiškintą 17 puslapyje);
- skausmas ar irzlumas dėl raumenų skausmų arba stipraus galūnių ar sąnarių skausmo;
- suglelimas;
- didelis mieguistumas.

Kur galėčiau gauti daugiau informacijos apie meningitą?

Informaciją apie meningitą teikia „Meningitis Research Foundation“ ir „Meningitis Now“.

Skambinkite „Meningitis Now“ nemokamu telefonu 0808 80 10 388 (darbo laikas: pirmadieniais–penktadieniais, 9.00–17.00 val.) arba apsilankykite interneto svetainėje www.meningitisnow.org

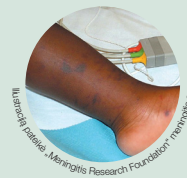
Skambinkite „Meningitis Research Foundation“ nemokamu telefonu 080 8800 3344 (darbo laikas: pirmadieniais–penktadieniais, 9.00–17.00 val.) arba apsilankykite interneto svetainėje www.meningitis.org

Taip pat galite kreiptis į gydytoją, slaugytoją ar vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą.

Stipriai prispaudus stiklinę prie septiceminio bėrimo, bėrimas neišnyksta. Bėrimą galima matyti per stiklinę. Tokiu atveju nedelsdami kreipkitės į gydytoją.

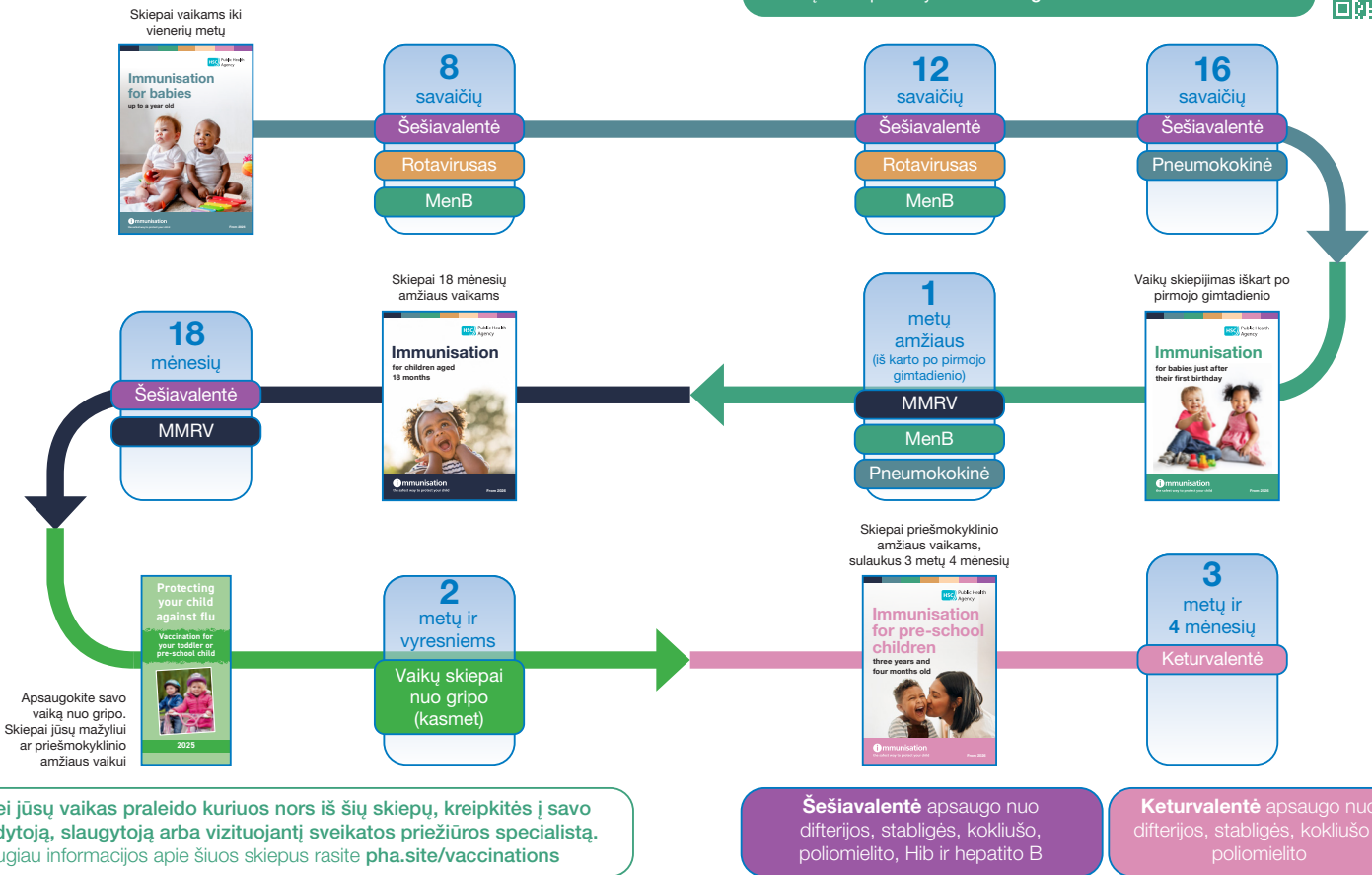

Bėrimą gali būti sunkiau pastebėti ant tamsios odos. Tokiu atveju verta apžiūrėti šviesesnes kūno vietas: delnus, pėdų padus, burnos gleivinę (gomurį), pilvuką, akių baltymus ar vidinę vokų pusę.

Įprastas vaikų skiepų kalendorius

i Kūdikiams, gimusiems iki 2024 m. gruodžio 31 d., šis kalendorius bus šiek tiek kitoks. Norėdami gauti daugiau informacijos, nuskaitykite QR kodą arba apsilankykite nidirect.gov.uk/childhood-immunisation.

i Jei jūsų vaikas praleido kuriuos nors iš šių skiepų, kreipkitės į savo gydytoją, slaugytoją arba vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą. Daugiau informacijos apie šiuos skiepus rasite pha.site/vaccinations

Šešiavalentė apsaugo nuo difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Hib ir hepatito B

Keturvalentė apsaugo nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomieliito

Jei reikia daugiau informacijos apie skiepus, apsilankykite

pha.site/vaccinations

arba

[www.nidirect.gov.uk/
childhood-immunisation](https://www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation)

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Ši publikacija parengta pagal Jungtinės Karalystės Sveikatos saugos agentūros (UK Health Security Agency) sukurtą informaciją ir naudojama pagal „Open Government Licence“ 3.0 versiją.